Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

16 päivänä syyskuuta 2013 *

Kilpailu — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — Kylpyhuonekalusteiden markkinat Belgiassa, Saksassa, Ranskassa, Italiassa, Alankomaissa ja Itävallassa — Päätös, jossa todetaan SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan rikkominen — Hinnankorotusten koordinointi ja arkaluonteisten kaupallisten tietojen vaihtaminen — Kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevästä toiminnasta vastuuseen joutuminen — Sakot — Sakkojen määrän laskennasta vuonna 2006 annetut suuntaviivat — Rikkomisen vakavuus — Korjauskertoimet — Lieventävät seikat — Talouskriisi — Tukkumyyjien painostus — Vuoden 2002 yhteistyötiedonanto — Sakon määrän alentaminen — Merkittävä lisäarvo

Asiassa T-411/10,

Laufen Austria AG, kotipaikka Wilhelmsburg (Itävalta), edustajinaan asianajajat E. Navarro Varona ja L. Moscoso del Prado González,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi F. Castillo de la Torre, A. Antoniadis ja F. Castilla Contreras, sittemmin F. Castillo de la Torre, A. Antoniadis ja F. Jimeno Fernández,

vastaajana,

jossa on kyse EUT-sopimuksen 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/39092 – Kylpyhuonekalusteet) 23.6.2010 tehdyn komission päätöksen K(2010) 4185 lopullinen osittaista kumoamista koskevasta vaatimuksesta ja kantajalle määrätyn sakon alentamista koskevasta vaatimuksesta,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Pelikánová sekä tuomarit K. Jürimäe (esittelevä tuomari) ja M. van der Woude,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.3.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

tuomion [1]

– –

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

28 Kantaja nosti nyt käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 8.9.2010 jätetyllä kannekirjelmällä.

29 Unionin yleinen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja esitti työjärjestyksensä 64 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimena asianosaisille kirjallisia kysymyksiä, joihin ne vastasivat asetetussa määräajassa.

30 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen kirjallisiin ja suullisiin kysymyksiin kuultiin 6.3.2013 pidetyssä istunnossa.

31 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 artiklan kantajaa koskevilta osin

— alentaa kantajalle yksilöllisesti sekä yhteisvastuullisesti Roca Sanitarion kanssa määrätyn sakon määrää sen esittämillä tai unionin yleisen tuomioistuimen määrittämillä muilla perusteilla

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

32 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

– –

A – Riidanalaisen päätöksen osittaista kumoamista koskevat vaatimukset

– –

6. Kuudes kanneperuste, joka koskee kantajan yhteistyötä

– –

1 — Tästä tuomiosta on otettu tähän vain kohdat, joiden julkaisemista unionin yleinen tuomioistuin pitää aiheellisena.

a) Ilmeinen arviointivirhe vuoden 2002 yhteistyötiedonannon soveltamisessa ja luottamuksensuojan periaatteen loukkaaminen

218 Kantaja väittää, että komissio on loukannut luottamuksensuojan periaatetta ja tehnyt virheen vuoden 2002 yhteistyötiedonannon soveltamisessa, kun se poisti riidanalaisessa päätöksessä sakon ehdollisen alentamisen, joka oli annettu Roca-konsernille tiedoksi mainitun tiedonannon nojalla 8.12.2006 päivätyllä kirjeellä. Se väittää tässä yhteydessä pääasiassa yhtäältä, että jos unionin yleinen tuomioistuin katsoisi sen muodostavan taloudellisen kokonaisuuden Roca Sanitarion ja Roca Francen kanssa, sille määrätyn sakon osalta olisi otettava huomioon komission Roca Francen esittämää sakon alentamista koskevaa hakemusta arvioidessaan tekemät virheet. Se vetoaa toisaalta useisiin virheisiin, jotka komissio teki arvioidessaan tietoja, jotka Roca France esitti sakon alentamista vuoden 2002 yhteistyötiedonannon nojalla koskevan hakemuksensa tueksi.

219 Komissio kiistää kantajan argumenttien paikkansapitävyyden.

220 Sen tutkiminen, onko komissio loukannut luottamuksensuojan periaatetta ja tehnyt virheen vuoden 2002 yhteistyötiedonannon soveltamisessa, edellyttää sitä, että tutkitaan ensin esikysymyksenä, voiko kantaja, joka on osallistunut rikkomiseen Itävallassa, vaatia sakon alentamista tämän tiedonannon nojalla pelkästään sillä perusteella, että se on sellaisen tytäryhtiön sisaryhtiö, joka on osallistunut rikkomiseen Ranskassa ja esittänyt tässä yhteydessä sakon alentamista koskevan hakemuksen.

221 Kantaja väitti tässä yhteydessä vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa esittämiin kysymyksiin pääasiassa, että yhden ainoan yrityksen käsite merkitsee sitä, että kaikkien tällaisen yhden ainoan yrityksen muodostavien yhtiöiden on hyödyttävä vuoden 2002 yhteistyötiedonannosta saatavista eduista. Komissio on kiistänyt kantajan väitteiden paikkansapitävyyden.

222 On muistutettava, että komissio määritteli vuoden 2002 yhteistyötiedonannossa edellytykset, joiden mukaisesti komission kanssa kartellitutkimuksissa yhteistyötä tekevät yritykset voidaan vapauttaa sakosta tai ne voivat saada alennusta sen sakon määrästä, joka niiden olisi pitänyt maksaa.

223 Vuoden 2002 tiedonannon A kohta, joka käsittää 8–19 alakohdan, koskee edellytyksiä, joiden mukaisesti yritys voidaan vapauttaa sakoista kokonaan, kun taas B kohta, joka käsittää 20–27 alakohdan, koskee edellytyksiä, joiden mukaisesti tällainen yritys voi saada sakkoaan alennetuksi.

224 Vuoden 2002 yhteistyötiedonannon 20 alakohdan mukaan ”yritykset, jotka eivät täytä [sakoista vapauttamisen] edellytyksiä, voivat saada lievennystä sakkoihin, jotka olisi määrätty muussa tapauksessa”.

225 Vuoden 2002 yhteistyötiedonannon 21 alakohdan mukaan ”[sakkojen alentamiseksi tiedonannon 20 alakohdan perusteella] yrityksen on toimitettava komissiolle epäillystä kilpailusääntöjen rikkomisesta todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa suhteessa komission hallussa jo oleviin todisteisiin, ja sen on lopetettava osallistumisensa epäiltyyn kilpailusääntöjen rikkomiseen viimeistään siinä vaiheessa, kun se toimittaa todisteet”.

226 Edellä esitetystä seuraa, että vuoden 2002 yhteistyötiedonannon B kohdan nojalla sakkoaan voi saada alennetuksi yritys, joka tekee sitä koskevan hakemuksen ja joka toimittaa komissiolle epäillystä kilpailusääntöjen rikkomisesta todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa.

227 Näin ollen on katsottava, että lähtökohtaisesti ainoastaan sakon alentamista koskevan hakemuksen tehnyt yritys (jäljempänä hakemuksen tekijä) sekä tarvittaessa yhteisöt, joiden nimissä tämä hakemus on esitetty ja jotka tekevät yhteistyötä komission kanssa, voivat saada sakkoaan alennetuksi tällä perusteella.

228 Lisäksi on huomautettava, että oikeuskäytännön mukaan silloin, kun emoyhtiö ei ole tosiasiallisesti osallistunut kartelliin vaan sen vastuu perustuu ainoastaan sen tytäryhtiön osallistumiseen kyseiseen kartelliin, emoyhtiön vastuu ei voi olla suurempi kuin sen tytäryhtiön (ks. vastaavasti asia T-382/06, Tomkins v. komissio, tuomio 24.3.2011, Kok., s. II-1157, 38 kohta, joka on vahvistettu muutoksenhaussa asiassa C-286/11 P, komissio v. Tomkins, tuomio 22.1.2013, 39 kohta). Kun emoyhtiön vastuu tässä tilanteessa perustuu yksinomaan sen sellaisen tytäryhtiön vastuuseen, joka on osallistunut kartelliin, emoyhtiön on hyödyttävä tytäryhtiölle vuoden 2002 yhteistyötiedonannon nojalla tehdyn hakemuksen seurauksena myönnetystä sakon alentamisesta.

229 Komissiolla ei sen sijaan ole velvollisuutta laajentaa ensimmäiselle tytäryhtiölle, joka on esittänyt hakemuksen vuoden 2002 yhteistyötiedonannon nojalla, myönnettyä sakon alentamista kattamaan toista tytäryhtiötä (jäljempänä sisaryhtiö) ainoastaan siitä syystä, että ne kuuluvat yhdessä yhteisen emoyhtiönsä kanssa yhteen yritykseen edellä 62 ja 63 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla. Toisin kuin emoyhtiön vastuu, joka on edellä 228 kohdassa esiin tuoduissa olosuhteissa ymmärrettävä puhtaasti sen tytäryhtiön vastuusta johdetuksi ja riippuvaiseksi sekä tytäryhtiön vastuulle liitännäiseksi vastuuksi (ks. vastaavasti edellä 228 kohdassa mainittu asia komissio v. Tomkins, tuomion 39 kohta), tytäryhtiön vastuuta ei nimittäin voida johtaa sen sisaryhtiön vastuusta, koska tämä vastuu on seurausta sen omasta osallistumisesta kartelliin. Sisaryhtiö voi näin ollen hyötyä toisen samaan yritykseen kuuluvan tytäryhtiön sakon alentamisesta vain, kun yhtäältä sakon alentamista koskeva hakemus on esitetty tämän sisaryhtiön nimissä ja toisaalta sisaryhtiö on tehnyt tosiasiallista yhteistyötä komission kanssa. Tämä tilanne eroaa siis sellaisesta, jossa emoyhtiö esittää omissa nimissään ja tytäryhtiöidensä nimissä sakon alentamista koskevan hakemuksen, koska tällaisessa tilanteessa kaikilla yrityksen edellä 62 ja 63 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla muodostavilla yhtiöillä on velvollisuus tehdä yhteistyötä komission kanssa.

230 Käsiteltävässä tapauksessa riidanalaisen päätöksen 1288 perustelukappaleesta käy ilmi, että komissio on vastaanottanut 17.1.2006 Roca Francen sakon alentamista koskevan hakemuksen. Komissio myönsi vastauksena tähän hakemukseen 8.12.2006 päivätyllä kirjeellä Roca-konsernille sakon ehdollisen alentamisen vuoden 2002 yhteistyötiedonannon nojalla (riidanalaisen päätöksen 1289 perustelukappale). Tutkittuaan todisteet uudestaan komissio kieltäytyi riidanalaisessa päätöksessä myöntämästä sakon alentamista kyseiselle konsernille pääasiassa kyseisen päätöksen 1291–1293, 1295, 1299 ja 1300 perustelukappaleessa esitetyistä syistä.

231 Tässä yhteydessä asiakirja-aineistosta käy yksiselitteisesti ilmi, että huolimatta siitä, että riidanalaisessa päätöksessä käytetyt ilmaisut eivät täysin poista epäilyjä hakemuksen tekijästä tai sakon alentamista koskevan hakemuksen laajuudesta, hakemusta ei ole esitetty koko Roca-konsernin nimissä vaan Roca Francen itse ja Laufen-konsernin nimissä. Tässä yhteydessä on kuitenkin täsmennettävä, että kyseisestä asiakirja-aineistosta käy samoin yksiselitteisesti ilmi, että tämä hakemus koski jälkimmäistä konsernia vain siltä osin, kuin sen toiminta Ranskassa on sisällytetty Roca Franceen. Kuten riidanalaisen päätöksen 1291 ja 1293 perustelukappaleista käy ilmi, Roca Francen esittämät tiedot koskivat sitä paitsi ainoastaan keraamisiin saniteettikalusteisiin liittyvää rikkomista Ranskassa vuonna 2004. On riidatonta erityisesti, että rikkomisesta Itävallassa ei ole esitetty mitään tietoa tai todistetta.

232 On näin ollen todettava, että kyseistä hakemusta ei ole esitetty kantajan nimissä. Vaikka se nimittäin kuuluu hakemuksessa tarkoitettuun Laufen-konserniin, joka on hakemuksen kohteena, on kuitenkin todettava, että kyseinen hakemus koskee Laufen-konsernin toimintaa Ranskassa ja ettei kantaja toimi Ranskan markkinoilla. Kantaja ei joka tapauksessa ole tehnyt yhteistyötä komission kanssa vuoden 2002 yhteistyötiedonannon nojalla. Roca Francen toimittamat todisteet eivät lisäksi koskeneet lainkaan kantajan toimintaa vaan keraamisiin saniteettikalusteisiin liittyvää rikkomista Ranskassa vuonna 2004.

233 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että komissio ei joka tapauksessa ole voinut loukata luottamuksensuojan periaatetta eikä tehdä virhettä vuoden 2002 yhteistyötiedonannon soveltamisessa, koska sillä ei ollut velvollisuutta myöntää kantajalle sakon alentamista, kun otetaan huomioon edellä 230–232 kohdassa esitetyt toteamukset

234 Kaiken edellä esitetyn perusteella tämä kanneperuste on hylättävä perusteettomana siltä osin, kuin se koskee vuoden 2002 yhteistyötiedonannon soveltamista, ilman että muita edellä 218 kohdassa esitettyjä kantajan väitteitä olisi tutkittava.

– –

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Laufen Austria AG vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Euroopan komission oikeudenkäyntikulut..

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Julistettiin Luxemburgissa 16. päivänä syyskuuta 2013.

Allekirjoitukset